

Fjodor Michajlovič

DOSTOJEVSKIJ

ZÁPISKY Z MRTVÉHO DOMU

Dostojevského Zápisky z Mrtvého domu jsou, řečeno slovy Leninovými, "nepřekonaným dílem ruské i světové krásné literatury" a dokumentem zároveň.

Toto stojí na záložce vydání z roku 1973 a Vladimír Iljič je tam dnes trochu k smíchu. Jinou věcí ovšem že Mistr Dostojevskij zúročil svůj pobyt ve vězení naprosto mistrovsky, ruské vězení z let 1850-1854 je zde vylíčeno stejně barvitě jako by tam Fjodor Michajlovič snad přímo filmoval.

Jen pro doplnění- věznice se nachází v sibiřském Omsku, dnes údajně velmi bohatém městě kde hokej hrál v roce 2005 Jaromír Jágr....

„S námi už je ámen," říkávalo se tu, „na svobodě sis nevěděl rady, tak běhej ulicí a počítej řady."

„Podle tátovy písťaly se ti tancovat nechtělo, a teď skáčeš podle vojanského bubnu."

„Nechtěls vyšívat zlatem, tak roztloukej kamení mlatem."

Říkávalo se to často jako přísloví nebo pořekadlo, ale nikdy vážně. Byla to jen planá slova. Kdoví, zda si aspoň jeden v duchu přiznal, že se provinil. Kdyby někdo jiný než zas trestanec zkusil vytknout a předhazovat káránci jeho zločin (ačkoli to není v ruské povaze), nebylo by spílání konce. Jak dovedli nadávat! Vybraně, mistrovsky. Nadávání tu bylo povýšeno na vědu, snažili se navzájem přetrumfnout ani ne tak slovem, spíš smyslem, notně jedovatou a rafinovanou myšlenkou. Rozkvět této vědy podporovaly nepřetržité hádky. Veškerá ta cháska pracovala toliko pod karabáčem, a proto byla líná a proto propadala mravní zkáze. I když snad dříve zkažení nebyli, tady se zkazili. Vesměs sem přišli proti své vůli a byli si navzájem cizí.

Tak to dopadlo i s Dutovem. Asi za tři týdny po návratu z káznice se někam vloupal, ztropil výtržnost a ke všemu měl hubu na své nadřizené. Byl odsouzen k přísnému tělesnému potrestání. Jako prabídny zbabělec se toho trestu bál tak neuvěřitelně a nesmírně, že den předtím, než měl běhat ulicí, skočil s kudlou na důstojníka, který k němu vešel do cely. Věděl ovšem dobře, že si tím zostří rozsudek a prodlouží dobu nucených prací. Ale šlo mu jen a jen o to, aby aspoň o několik dní, aspoň o několik minut oddálil chvíli trestu!

Byl takový zbabělec, že přepadeného důstojníka ani neporanil, udělal to jen pro forma, aby měl nový zločin a musel být znovu souzen. Když má být z nemocnice propuštěn, ví skoro jistě že ho nazítří trest nemine, a bývá zpravidla velmi rozčilen.

Někdo se z ješitnosti pokouší své pocity zapřít, ale neobratně předstíraná kuráž nikoho neoklame. Všichni chápou, oč jde, a ze soucitu mlčí.

Znal jsem jednoho trestance, mladého vraha, bývalého vojáka, který byl odsouzen k plnému počtu ran holí. Tak se hrozil svého trestu, že v předvečer raději vypil džbánky vodky s vylouhovaným šňupavým tabákem. Musím podotknout, že odsouzenec před trestem mívá kořalku vždycky. Propašuje se dávno před stanoveným dnem, zaplatí se za ni nehorázné peníze, ale odsouzenec si bude raději půl roku odříkat i to nejnutečnější, jen když si sežene na žejdlík vodky a může ji vypít krátce před potrestáním. Trestanci vesměs věří, že opilý necítí mrskání ani rány holí tak ostře. Ale zas jsem se odchýlil.

Když ten ubožák vypil svůj džbánek vodky, udělalo se mu doopravdy zle; vrhl krev a do nemocnice ho odvezli skoro v bezvědomí. Zvracení mu tak poškodilo plíce, že za několik dnů se u něho projeví příznaky souchotin a do půl roku na ně zemřel. Lékaři, kteří ho léčili, nevěděli, jak k nim přišel.

Musím však dodat, že ne každý odsouzenec před trestem zmalomyslní. Někteří naopak projevují až ohromující kuráž.

Vzpomínám si na několik případů statečnosti hraničící přímo s otrlostí, a nebyly tu žádnou vzácností. Zejména si vzpomínám na setkání s jedním strašným zločincem. Jednoho letního dne se po trestaneckém oddělení rozneslo, že večer bude běhat ulicí pověstný lotr Orlov, zběh, a po výprasku že přijde do nemocnice. Nemocní tvrdili, že ho čeká krutý trest. Všichni byli trochu rozčileni. Přiznávám se, že i já jsem na příchod proslulého zločince čekal velmi zvědavě. Již dávno jsem o něm slyšel hotové divy. Hrdlořez, jakých je málo, klidně zabíjel starce a děti, člověk se strašlivě silnou vůlí a hrdým vědomím vlastní síly. Přiznal se k mnoha vraždám a byl odsouzen běhat ulicí. Přivedli ho až večer. V sále již bylo tma, rozsvítili svíčky.

Orlov byl téměř bez ducha, smrtelně bledý, husté smolně černé vlasy měl zčuchané, záda napuchlá a zsinálá. Ostatní ho celou noc ošetřovali, vyměňovali mu obklady, převraceli ho z boku na bok, dávali mu léky, jako by opatrovali nějakého blízkého příbuzného nebo dobrodince. Orlov do rána okřál a jednou dvakrát se prošel po sále! Žasl jsem, přišel přece do nemocnice tak osláblý a ztýraný, odběhal si naráz celou polovinu přisouzených ran. Doktor zarazil exekuci, až když viděl, že z dalšího bití hrozí zločinci neodvratná smrt.

Jsem přesvědčen, že Koreněv - tak se jmenoval - by před tělesným trestem ztratil všechnu odvahu a třásl by se strachy, třebaže dovedl vraždit a ani nemrknout. Orlov byl jeho pravý opak, zosobněné vítězství nad tělesností. Zřejmě se uměl neomezeně ovládat, pohrdal jakýmkoli trýzněním a trestem a nebál se ničeho na světě. Vyzařovala z něho pouze nekonečná energie, touha po činnosti, touha po pomstě a touha dosáti vyčleněného cíle. Zarážela mě však jeho podivná povýšenost.

Isaj Fomič, náš židáček, vypadal, jako by oškubanému kuřeti z oka vypadl. Byl už postarší, k padesátce, mrňavý a slaboučký, mazaný a zároveň dočista hloupý, drzý a troufalý, a přitom hrozně zbabělý, celý samá vráska, a na čele i na tvářích měl vypálena znamení. Zanic jsem nedovedl pochopit, jak mohl vydržet šedesát ran důtkami. Seděl za vraždu. Hned jak byl ocejchován, opatřili mu jeho souvěrci od doktora recept, podle něhož se dala připravit masť, po níž cejchování do čtrnácti dnů zmizí

*

Trestanec Lučka

„A napařili ti za to pořádně, ne?“ mínil klidně Kobylín.

„Ba, napařili, člověče, to máš pravdu. Aleji, půjč mi nůžky! Copak že dneska není žádný majdan?“

„Onehdá všecko propili,“ vysvětlil Vasja.

„Kdyby nepropili, tak by třebaš byl.“

„Kdyby! Kdyby nebylo kdyby, nebyly by chyby," zabručel Lučka.

„A kolik ti jich celkem napařili, Lučko?" zeptal se zas Kobylin.

„Sto pět, zlatíčko, sto pět. A řeknu vám, lidi, div mě neutloukli," podchytil řeč Lučka, odvraceje se od Kobylina.

„Jak mi je přisoudili, hnedka mě s plnou parádou odvezli. A já předtím jaktěživ k důtkám nečuch. Lidu se k pranýři nahrnulo jak much, celé město se sběhlo, že budou vyplácet hrdlořeza, mordýře. To vám jsou pitomci, ty lidi, že to ani vypovědít nedovedu. Timoška (kat) mě slíkne, položí a zařve:

Drž se, zpražím tě! Tak čekám, co bude. Jak mi vrazil první, chtěl jsem zařvat, hubu mám votevřenou, ale ani neštěknu.

Když mi vrazil druhou, věřte si mi nebo ne, už jsem ani neslyšel, jak ji odpočítali. Když jsem se vzpamatoval, slyším, že počítají sedumnáctou. Tak mě vám potom čtyřikrát sundávali z lavice, nechají půl hodiny odpočinout a polejvali vodou. A já jen pouлил bulvy a říkal si: Už je po mně. ..

" „A nebylo?" zeptal se naivně Kobylin.

Lučka si ho pohrdavě přeměřil. Rozlehl se smích.

„Trdlo!"

„Straší mu ve věži," řekl Lučka, jako by litoval, že se vůbec mohl s takovým člověkem rozpovídat.

„Inu, pytle praštěný," dotvrdil Vasja.

Lučka sice zabil šest lidí, ale v káznici se ho nikdo nikdy nebál, i když snad z té duše toužil po pověsti lítého d'ábla.

*

V lázních

...trestanci se radovali už jen proto, že se dostanou z káznice a podívají se do města. Šprýmy a smích cestou neumlkaly. Na odív celému městu nás provázela celá četa vojáků s nabitými puškami. V lázních nás rozdělili na dvě směny, první se myla a druhá zatím čekala ve studené předsíni. Jinak to nešlo, protože lázně byly malé, tak malé, že jsem si těžko mohl představit, jak se nás tam vejde i ta polovina.

Petrov mě nenechal na holičkách, sám a bez vyzvání přiskočil, aby mi pomohl, a dokonce se mi nabídl, že mě umyje. Zároveň se mi nabídl ku pomoci Baklušin, trestanec ze zvláštního oddělení, kterému se říkalo sapér a o němž jsem se již někde zmínil jako o nejveselejším a nejroztomilejším ze všech trestanců.

Skutečně takový byl, již jsme se drobet znali. Petrov mi pomohl i při svlékání, protože jsem to neuměl a svlékal se dlouho, a v předsíni bylo zima jako venku.

Musím podotknout, že trestanci dá svlékání velkou práci, jestliže se tomu ještě nenaučil. Především si musí umět rychle rozšněrovat podložky pod pouty. Jsou kožené, asi čtyři palce dlouhé a oblékají se přes spodky, rovnou pod železný kruh obepínající nohu. Pár podložek stojí nejmíň šedesát kopejek, ale každý trestanec si je pořizuje na své útraty, samozřejmě proto, že bez nich se nedá chodit. Pouto neobepíná nohu těsně, mezi ním a holení se dá prostrčit prst, proto železný kruh do nohy tluče a dře a trestanec by si bez podložek rozedřel za den nohy do krve. Sundat tyhle podložky ještě není tak těžké. Těžší je naučit se rychle svléknout zpod okovů spodní prádlo, to je hotové kouzelnictví. Když si člověk sundává spodky dejme tomu z levé nohy, musí je nejprv provléknout mezi nohou a kruhem pouta; pak si uvolní nohu a musí spodky protáhnout tímž kruhem zpátky, pak musí vše, co sundal z levé nohy, provléknout kruhem na pravé noze a pak zas všechno, co tudy provlékl, protáhnout zpátky. Stejná historie se opakuje při oblékání čistého prádla. Začátečník by se snad ani nedovtípl, jak se to dělá. Nás tomu naučil již v Tobolsku trestanec Koreněv, bývalý loupežnický ataman, který proseděl pět let na řetěze. Avšak trestanci jsou tomu zvyklí a poradí si se svlékáním jedna dvě.

Dal jsem Petrovovi několik kopejek, aby mi sehnal žínku a mýdlo; trestancům se pravda vydávalo i erární mýdlo, na každého kousek velký jako dvoukopejka a tlustý jako plátek sýra, který se podává po večeři u lidí "středního stavu". Mýdlo se prodávalo hned zde v předsíni, zároveň s medovým čajem, preclíky a horkou vodou. Podle dohody s majitelem lázní vydávala se na každého trestance pouze putýnka horké vody; kdo se chtěl umýt líp, mohl si za půl kopejky koupit ještě jednu a ta se podávala z předsíně rovnou do lázně okénkem, zvlášť na to udělaným. Když mě Petrov svlékl, vzal mě raději pod paží, neboť viděl, že se mi v poutech špatně jde.

„Vytáhněte si je výš na lýtka,“ domlouval mi a vedl mě jako chůva, „ted’ pozor, tady je práh.“

Bylo mi až hanba, byl bych ho rád přesvědčil, že dokážu jít sám, ale on by mi nevěřil. Zacházel se mnou dočista jako s dítětem, nedospělým a nevědomým, kterému každý musí pomáhat. Přitom zdaleka nebyl povaha služebná, kdybych ho urazil, věděl by si se mnou rady.

Peníze jsem mu za jeho úsluhy nesliboval; ani si o ně neříkal.

Co ho tedy nutilo, aby o mne tak pečoval?

Fjodor Michajlovič se narodil v roce 1821 a do káznice přišel v roce 1850 ne jako protřelý kriminálník, ale celkem urozená osoba. Odpověď na otázku je nasnadě...Pozn.autora

Když jsme otevřeli dveře do lázně, myslel jsem, že vcházíme do pekel. Představte si místnost asi dvanáct kroků dlouhou a stejně širokou a v ní nacpaných na sto nebo aspoň na osmdesát lidí, to jistě, protože jsme byli rozděleni na dvě skupiny a celkem nás sem přišlo k dvěma stům. Všude páry, že nebylo na oči vidět, černo, špína a tak nabitě, že nebylo kam nohu postavit. Lekl jsem se a chtěl se vrátit, ale Petrov mi dodal odvahy. Konečně jsme se s velkou námahou protlačili k lavicím; museli jsme se prodírat mezi hlavami lidí, sedících na zemi, a stále prosit, aby se uhnuli, sic že neprojdeme. Avšak na lavicích bylo obsazeno. Petrov mi řekl, že si musím místo koupit, a hned začal smlouvat s trestancem, který seděl u okénka. Ten mi své místo za kopejku postoupil. Ihned dostal od Petrova peníze - prozíravě je v hrsti pronesl do lázně vklouzl pod lavici přímo podě mnou, kde bylo tma a špíny a lepkavé plísni skorem na půl palce. Ale i pod lavicemi bylo plně obsazeno, i tam se tísnili lidé. Na celé podlaze nebylo na dlaň místečka, kde by se trestanci nekrčili a necákali v putýnkách. Jiní stáli vzpřímení, drželi putýnky v ruce a myli se vestoje; špinavá voda stékala těm, co seděli pod nimi, rovnou na holé hlavy. Na horní lavici a na všech schůdcích seděli skrčení a zkroucení lidé a myli se. Ale ne tuze. Naši prostí lidé se vůbec málo myjí horkou vodou a mýdlem, jen se hodně paří a potom polévají studenou vodou, to je celá jejich lázeň. Na lavici se náraz zdvíhalo a klesalo k padesáti věníkům, všichni se tu šlehali až do zpitomení. Páry valem přibývalo. To už nebyl žár, to bylo peklo. Všechno hulákalo a chechtalo se a k tomu řinčelo na sto želez vláčených po podlaze. .. Každou chvíli se někdo, kdo chtěl projít, zapletl do cizích pout nebo zas sám zachytil něčí hlavu, upadl, nadával a táhl za sebou toho zachyceného. Špína se lila ze všech stran. Všichni byli v jakémisi opojeném, vzrušeném stavu, všude se rozléhal jakot a křik.

U okénka do předsíně, kudy se podávala voda, se to hádalo, strkalo, ba už rvalo. Koupená horká voda se rozšplíchala na hlavy sedících, než se donesla na místo.

Oknem nebo pootevřenými dveřmi co chvíli nahlédne vousatý obličej vojáka s puškou, nedějí-li se tu nějaké nešvary.

Oholené hlavy a do ruda rozpařená těla trestanců vypadala ještě zrůdněji než jindy. Na rozpařených zádech jasně vystupují šrámy po důtkách a lískovkách, a proto ted’ všechna ta záda vypadají jako čerstvě zbičovaná. Strašně šrámy! Až mě zamrazilo, když jsem je uviděl. Vtom přidají páru a ta celou lázeň zahalí hustým, horkým mrakem; všechno se rozchechtá a rozkřičí. V oblacích páry probleskují zbičovaná záda, oholené hlavy, zkroucené ruce a nohy a k dovršení obrazu chechtá se na nejvyšší lavici z plna hrdla Isaj Fomič. Paří se, div neomdlí, ale ani sebevětší vedro mu snad nestačí; za kopejku si najme šlehače, ale ten vedro nevydrží, odhodí věník a utíká se polít studenou

vodou. Isaj Fomič se nevzdá a najme si druhého, pak třetího; umínil si, že dnes nebude hledět na útratu, a vystřídá jich po řadě pět.

„Ať slouží ke zdraví, Isaji Fomiči, na páru seš kadet!“ volají na něho zdola. Isaj Fomič si uvědomuje, že v tu chvíli všechny přetrumfl a strčil do kapsy; jása a řezavým, bláznivým hlasem prozpěvuje svou árii la-la-la, až překřičí všechny ostatní.

Napadlo mi, sejdeme-li se někdy všichni v pekle, že to tam bude velice podobné jako tady.

Neodolal jsem a sdělil svou domněnku Petrovovi; jen se rozhlédl kolem a nic neřekl.

Chtěl jsem mu koupit místo vedle sebe, on však se usadil u mých nohou a prohlásil, že se mu sedí náramně. Baklušin nám zatím kupoval a nosil vodu, jak jsme potřebovali. Petrov prohlásil, že mě umyje od hlavy k patám, takže budu "čist'oučký jako sklíčko", a důrazně mi domlouval, abych se vypařil, ale já se neodvážil. Petrov mě celého vydrbal mýdlem.

„A teď vám umeju nožičky," doložil nakonec. Chtěl jsem mu odpovědět, že si je umím umýt sám, ale raději jsem mu neodporoval a nadobro se mu odevzdal do vůle. Ve zdobnělině nožičky nezazněl jedinký servilní tón, Petrov zkrátka nemohl mé nohy uznat za nohy, asi proto, že jiní, opravdovští lidé mají nohy, ale já mám dosud jen nožičky.

Po umytí mě odvedl do předsíně stejně obřadně, totiž pod , paží a s neustálým varováním, a pomohl mi obléknout prádlo.

Teprve když byl se mnou načisto hotov, rozběhl se zpět do lázně, aby se vypařil.

Když jsme přišli domů, nabídl jsem mu sklenku čaje. Neodmítl, vypil a poděkoval. Napadlo mi, abych se plácl přes kapsu a uctil ho žejdlíkem vodky, ten se našel i v naší světnici.

Petrov byl nadmíru spokojen, vypil, říhl, prohlásil, že jsem ho postavil na nohy, a odkvapil do kuchyně, jako by si tam bez něho nikdo nevěděl rady. Místo něho ke mně přišel můj druhý společník, Baklušin (sapér), kterého jsem pozval na čaj již v lázni.

*

V nemocnici

Nadto přicházeli do trestaneckého oddělení často odsouzenci, kteří si právě odběhali ulici a měli rozsekané hřbety; léčili je tu studenými obklady...

Jen mi Čekunov podal čaj (mimochodem řečeno z vody, která se do sálu přinášela jednou za čtyřadvacet hodin a v našem vzduchu se nějak velice rychle kazila), otevřely se hlučně dveře a zesílená stráž přivedla vojáčka, který si právě odběhal trest. Tehdy jsem poprvé viděl člověka po exekuci. Později je k nám přiváděli často, některé (po velmi těžkém trestu) i přinášeli, a pokaždé to pro ostatní pacienty znamenalo milé povyražení. Zpravidla vítali potrestaného s dvojnásob přísnou tváří a s jakousi až přehnanou vážností. Uvítání se ostatně řídilo závažností zločinu, a tudíž i velikostí trestu.

Zle zbitý a podle pověsti těžký zločinec požíval větší úcty než nějaký zběhlý rekrutek, například ten, kterého právě přivedli.

Přivedený vojáček byl chlapec asi třiadvacetiletý, statné svalnaté postavy, pohledný, vysoký, urostlý a snědý. Ale záda měl roztrískaná až hrůza. Byl obnažený po pás, přes ramena měl mokré prostěradlo a třásl se pod ním jako v zimnici. Téměř půl druhé hodiny chodil po sále sem a tam.

*

Žerebjatnikov a Smekalov

Byl to člověk ani ne třicetiletý, vysoké postavy, silný a tlustý, s červenými, tukem zarostlými tvářemi, s bílými zuby a nozdrevovsky burácivým smíchem. Z obličeje mu koukalo, že nemá vůbec žádné zábrany. Strašně rád dával lidem mrskat a bít, byl-li někdy určen za vykonavatele trestu. Dodávám ihned, že již tehdy jsem se na něj díval jako na zrůdu mezi ostatními důstojníky a tak se na něho dívali i ostatní trestanci. Existovali sice i jiní důstojníci, ač za minulých časů, o nichž "vyprávění ještě žije, ale málem již není k víře", kteří konávali tuto povinnost se zápallem a horlivě. Teď ji většina prováděla prostomyslně a bez zvláštního potěšení. Zato poručík si při exekuci počínal jako rafinovaný labužník. Miloval karabáčnické umění, miloval je náruživě a jen a jen pro umění. Kochal se jím a jako rozkošemi přesycený a vypelichaný patricij doby římského imperia si vymýšlel rafinované a zvrhlé zábavy, aby alespoň trochu rozechvěl a libě polehtal své sádlem zarostlé srdce. Hle, právě přivádějí vězně k potrestání; Žerebjetnikov je vykonavatelem. Již pouhý pohled na dlouhý šik mužstva s tlustými lískovkami ho roznítí. Sebevědomě obchází řady a důtklivě nabádá, aby každý konal svou povinnost horlivě a svědomitě, sic. . .

Vojácci moc dobře vědí, co znamená to sic. Přichází provinilec. Jestliže dosud Žerebjetnikova neznal, jestliže ještě neslyšel, co všechno dovede, sehrál s ním pan poručík kupříkladu takovýhle kousek (toto je ač jeden z tisíců jeho žertíků, Žerebjetnikov byl vynalézavý k nevyčerpání). Každý trestanec ve chvíli, kdy ho svlékají a přivazují mu ruce k pažbám, za něž ho pak poddůstojníci vlekou celou ulicí, tedy každý trestanec v tu chvíli podle ustáleného zvyku začne plačtivým a zajímavým hlasem uprošovat vykonavatele, aby ho nedal bít tuze krutě a nezhoršoval trest zbytečnou přísností.

„Vaše Blahorodí“, úpí nešťastník, „smilujte se, buďte dobrotivý, ať se za vás můžu celý život modlit, nedejte mě zabít, slitujte se!“ Právě na to Žerebjetnikov čeká; ihned dá exekuci zastavit a se soucitnou tváří zahájí rozprávku:

„Kamaráde milá, copak si mám s tebou počít? Netrestám tě já, ale zákon!“

„Vaše Blahorodí, všechno je ve vašich rukou, smilujte se!“

„Myslíš, že mi tě snad není líto? Myslíš, že se dívám rád, jak tě bijí? Vždyť jsem také člověk! Jsem člověk nebo ne, co říkáš?“

„Toť se ví, Vaše Blahorodí, jak by ne, vy jste otcové a my děti. Buďte dobrotivý jako otec!“ křičí trestanec a začíná doufat.

„Ale kamaráde, posuď sám, však máš rozum, abys to dovedl, sám přece víš, z lidskosti se mám i na tebe, ty hříšníku, dívat shovívavě a milostivě. . .“

„Čistou pravdu ráčíte povídat, Vaše Blahorodí!“

„Ano, mám se na tebe dívat milostivě, buď si sebevětší hříšník. Ale tady přece nejde o mne, ale o zákon! Jen si to rozvaž. Vždyť já sloužím Bohu a vlasti, a když nedostojím zákonu, vezmu na sebe těžký hřích, jen si to rozvaž!“

„Vaše Blahorodí!“

„I tak což, budiž tedy, že jsi to ty! Víím, že hřeším, ale ať. . . Tentokrát se nad tebou slituju a potrestám tě mírně. Ale co když ti právě tím uškodím? Smiluju se nad tebou a potrestám tě lehce, a ty spolehneš, že ti to podruhé taky projde, a zas něco provedeš. A co potom? Vždyť to na mou duši. . .“

„Vaše Blahorodí! Ani za nic! Jak před Pánembohem se. . .“

„Tak dobrá, dobrá. Ale zapřísáhneš se mi, že se už budeš chovat dobře?“

„Ať mě boží posel zasáhne, ať mě na onom světě. . .“

„Nezaklínej se, to je hřích. Uvěřím ti na slovo, dáš mi je?“

„Vaše Blahorodí!“

„Tak poslyš, smiluju se nad tebou jen proto, že pláčeš, sirotku. Jsi sirotek?“

„Jsem, Vaše Blahorodí, jsem na tom světě sám jako prst, ani otce, ani matku. . .“

„Tak jen proto, že jsi sirotek, ale dej si pozor, je to naposledy. .. Tak ho ved'te," dodá takovým zjihlým hlasem, že trestanec ani neví, jak by se za tak milostivého pána pomodlil.

Avšak hrozné procesí se dalo na pochod, trestance vedou, zavířil buben, rozpráhly se první hole. . . „Žeňte ho," zařve Žerebjatnikov z plna hrdla, „řežte ho, mažte! Zpražte ho! Přidat, přidat! Jen do něj, do sirotka, do neřáda! Jen mu naložte!" Vojáci řežou ze všech sil, až se nebožákovi jiskří v očích, až se rozkřičí. Žerebjatnikov utíká za ním podle šiku a chechtá se a chechtá, až se za boky popadá, ani narovnat se nemůže, takže je vám ho nakonec, chuděry, líto. Raduje se, baví a jeho zvučný, zdravý, burácivý smích ustává jen chvílemi. Místo něho se znova ozve: „Do něj, do něj! Řežte ho, darebáka, zpražte ho, sirotka!"

Jindy si vymyslel novou variantu: Přivedou trestance a ten zas začne s prosíkem. Tentokrát Žerebjatnikov nehraje komedii, ale spustí rovnou:

„Víš co, milý zlatý, dám tě potrestat jaksepatří, protože si to zaslouhuješ. Ale jedno pro tebe přece udělám, nedám tě přivázat k pažbám. Půjdeš sám; ale jinak než jindy: utíkej celou ulicí, co máš síly. Ona tě sic žádná hůl nemine, ale budeš to mít dřív odbyto, co myslíš? Chceš to zkusit?"

Odsouzenec poslouchá zaraženě, nedůvěřivě a zamyslí se.

Inu, řekne si, třeba to doopravdy bude lepší. Poběhnu, co můžu, trápení se mi zkrátí a možná mě ani každá hůl netrefí.

„Dobrá, Vaše Blahorodí, jsem pro."

„No a já taky, tak žeň! Dejte si pozor, nelelkujte!" řve na vojáky, ačkoli předem ví, že provinilcův hřbet nemine ani jedna lískovka. Voják, který se netrefí, taky dobře ví, čemu se vystavuje.

Trestanec se rozběhne zelenou ulicí, co mu síly stačí, ale přirozeně neproběhne ani patnáct řad, rány se mu sypou na hřbet, jako když buben víří, jako krupobití, všechny naráz a najednou, a nebožák s úpěním padne jako podřátý, jako zasažený střelou.

„Kdepak, Vaše Blahorodí, to radši podle zákona," řekne, vstáváje pomalu celý bledý a vyděšený.

Žerebjatnikov, který předem věděl, co z toho bude, se chechtá, div se neztrhá. Ale jak bych mohl vyličít, všechna jeho povyražení a všechno, co se u nás o něm vyprávělo!

Trochu jiná, jiného tónu a rázu byla vyprávění o jistém poručíkovi Smekalovovi, který býval velitelem naší káznice, než se jím stal náš major. O Žerebjatnikovovi vyprávěli dosti lhostejně, bez zvláštní zloby, ale jeho rekovné činy neobdivovali, nechválili ho, naopak si ho hnusili a jaksi zvysoka jím pohrdali. Zato na poručíka Smekalova vzpomínali s radostí a potěšením. On si Smekalov vlastně na výprasky nepotrpěl, neměl v sobě žádný čistě žerebjatnikovovský rys, ale zas tak docela proti výpraskům nebyl. Právě proto vzpomínali na jeho bití se zrovna něžnou náklonností - tak jim ten člověk dovedl padnout do noty! Ale čím? Čím si získal takovou oblibu? Pravda, naši trestanci jako snad veškeren ruský lid jsou s to odpustit všechna muka za jedno laskavé slovo; beru to jako fakt a pro tu chvíli jej nijak nezkoumám a neposuzuji. Takovým lidem opravdu nebylo těžké padnout do noty a získat si jejich oblibu. Jenže poručík Smekalov si získal nevšední oblibu, takže i na to, jak je dával řezat, vzpomínali bezmála dojatě.

„Hodnější než táta," vzdychali, srovnávající ve vzpomínkách někdejšího dočasného velitele Smekalova s nynějším majorem.

„Zlato!"

Byl to člověk prostý, snad po svém i dobrý. Někdy však bývá velitelem člověk nejen dobrý, ale i velkodušný. A co byste řekli? Nikdo ho nemá rád a některému takovému veliteli se všichni prostě posmívají. Háček je v tom, že Smekalov dovedl všechno tak nějak zaonačit, že ho trestanci bez výjimky uznávali za svého člověka, a to je velké umění, nebo lépe řečeno vrozená vloha, o níž ti, kdo ji mají, ani nepřemýšlejí.

Mezi takovými lidmi bývají kupodivu i jedinci zcela špatní, a přece si umějí získat velkou oblibu. Nepohrdají podřízenými, neštítí se jich - a v tom to vězí! Nečpí z nich slečinkovská zjemnělost, není z nich cítit pána, zato mají specificky lidový pach, vrozený, a bože můj, jak dobře jej lid větrí! Co zaň dovede dát! Nejmilosrdnějšího člověka vymění za nejpřísnějšího, jen když trochu zavání jeho režným pytle. Jestliže ten libovonný člověk je k tomu i opravdu dobrosrdečný, byť jen po svém, pak už nad něho není! Poručík Smekalov, jak jsem již řekl, trestával někdy i zle, ale uměl to zaonačit tak, že se na něho nezlobili, ba dokonce za mých časů, když patřil minulosti, vzpomínali na jeho žertíky při výprasku se smíchem a s radostí. Ostatně bylo těch žertíků pomálu, nedostávalo se mu tvůrčí fantazie. Po pravdě řečeno znal všehovšudy jen jeden, jediný a bavil se jím skoro celý rok. Ale možná že si ho oblíbil právě proto, že se na jiný nezmohl.

Ten žertík byl dost naivní. Tak kupříkladu přivedou provinilce. Smekalov přijde k exekuci, přijde s úsměvem a vtipy, zeptá se odsouzence na něco vedlejšího, na jeho osobní, soukromou trestaneckou záležitost, ale ne s nějakým záměrem, ne aby si s ním zahrával, jen tak, protože se chce opravdu něco o tom dovědět. Přinesou lískovky a pro Smekalova židli. Sedne si, a dokonce si zapálí fajfku. Měl takovou dlouhatou. Odsouzenec začne škemrat.

„Kdepak, člověče, jen si lehni, jaképak řeči," odpoví Smekalov. Trestanec si vzdychne a lehne.

„Tak co přítelíčku, umíš Otčenáš?"

„Jakpak ne, Vaše Blahorodí, však jsem křesťan, odmalička umím. "

„Tak říkej."

Trestanec už ví, co má říkat, a napřed ví, co se bude dít, poněvadž se to tu již aspoň třicetkrát opakovalo. Také Smekalov ví, že odsouzenec jeho žertík zná, ví, že i vojáci, kteří stojí se zdviženými lískovkami nad ležící obětí, znají žertík nazpaměť, a přece ho znovu opakuje. Tak se mu jednou provždy zalíbil, snad právě proto, že si ho sám stvořil, tedy z literární ješitnosti.

Odsouzenec spustí Otčenáš, vojáci čekají, Smekalov se nakloní, zvedne ruku, přestane kouřit a číhá na určité slovo. Trestanec konečně dojde ke slovům "dejž nám dnes". A to je ono.

„Dost!" zařve rozohněný poručík a se zanícením se otočí k vojákovvi, který zdvíhá lískovku.

„Tak mu dej, co sem lez!"

Bouřlivě se rozesměje. Vojáci kolem se také usmívají, usmívá se ten, kdo řeže, a div ne i ten řezaný, přestože lískovka po rozkazu "dej" již sviští vzduchem a za okamžik mu jako břitva přejede po provinilém hřbetě. Smekalov se raduje, raduje se právě proto, že si to tak pěkně vymyslel - a sám složil: "dnes" a "lez" se tak hezky rýmuje. Odchází pak zcela spokojen se sebou a zbitý odchází také skoro spokojen se sebou i se Smekalovem. Za půl hodiny už v káznici vypravuje, jak i tentokrát pojednaticáté došlo na ten už třicetkrát opakovaný žertík.

„Zkrátka zlato, veselá kopa!" Časem zaváněly vzpomínky na předobrého poručíka až jakousi manilovštinou.

*

O exekucích a různých vykonavatelích

těchto zajímavých povinností jsem se rozpovídal vlastně proto, že jsem si o nich mohl utvořit názornou představu, teprve když jsem se přestěhoval do nemocnice. Do té doby jsem je znal jen z doslechu. Do našich dvou sálů přicházeli odsouzeneci ze všech bataliónů, kárných rot a vojenských

posádek našeho města i celého okolí. V onu první dobu, kdy jsem ještě tak dychtivě pozoroval vše, co se kolem dalo, působily na mě arci ty podivné pořádky, lidé po exekuci a před exekucí velmi mocným dojmem. Byl jsem pobouřen, zaražen a vylekán. Pamatuji se, že jsem již tehdy horlivě zkoumal všechny detaily těch nových jevů, poslouchal, co o tom vyprávějí a soudí trestanci, sám jim kladl otázky a domáhal se vysvětlení. Chtěl jsem poznat všechny stupně trestů a jejich výkonů, všechny odstíny exekucí a vypátrat, jak se na ně dívají sami trestanci; snažil jsem se vžít do duševního stavu těch, jež čeká trest. Řekl jsem již, že před exekucí bývá klidný málokdo, nevyjímajíc ty, co již dříve zakusili hodně bití.

V té chvíli padá na odsouzence prudký, čistě fyzický strach, bezděčný a nezdolatelný, deptající veškerou duchovní podstatu člověka. I později, po všechna svá vězeňská léta, jsem mimoděk pozoroval odsouzence, kteří leželi v nemocnici po první půlce trestu, a když se jim hřbet zahojil, odcházeli, aby si nazítří odběhali druhou polovinu přisouzených ran. K rozdělení trestu dochází vždy po dobrozdání lékaře, který je přítomen exekuci. Je-li za zločin stanoven velký počet ran, takže by je trestanec najednou nepřežil, rozdělí se mu nadvakrát nebo natřikrát, podle toho, co řekne lékař až při exekuci, totiž může-li provinilec běhat ulicí dál, či to ohrozí jeho život. Zpravidla se běhá pět set, tisíc, ba i půl druhého tisíce najednou; zní-li však rozsudek na dva nebo tři tisíce, dělí se trest na dva nebo i na tři díly. Ti, kdo si vyhojili hřbet po první polovině, bývali večer a ráno před odchodem na druhou půlku trestu zachmušení, uzavření a nemluvní. Projevovala se u nich jistá rozumová otupělost a nepřírozená roztěkanost. Takový člověk se nedává do řeči, spíš mlčí.

Nejzajímavější na tom je, že ani ostatní s ním nikdy nemluví ani se nepokoušejí dělat narážky na to, co ho čeká. Ani jedno zbytečné slovo, ani politování; ba usilují všimnout si ho co nejméně. To je arci pro odsouzence lepší. Existují sice výjimky, například Orlov, o němž jsem již vyprávěl. Po první půlce trestu se vztekal jen na to, že se mu hřbet hojí pomalu a že se nemůže dát ihned propustit z nemocnice, aby si odběhal ostatek, odvandroval s eskortou do Něrčinska a cestou utekl.

Orlova však povzbuzoval jeho cíl, bůhví, co měl za lubem.

Byla to vášnivá a odolná povaha. Zdál se velmi spokojený a silně vzrušený, i když se ovládal. Jistě proto, že před první polovinou trestu myslel, že ho nenechají vyváznout živého, že musí zemřít. Ale když si odběhal první polovinu, vzpružil se. Přišel do nemocnice utřískaný skorem k smrti, jakživ jsem takové rány neviděl; přišel však s radostí v srdci, s nadějí, že zůstane naživu, že se mu donesly klamné povídačky, že ho přece nechali vyváznout, a tak teď po dlouhé době opět začínal snít o cestě, o útěku, o svobodě, polích a lesích. . .

Dva dny po propuštění zemřel v téže nemocnici, na témž lůžku, protože druhou polovinu trestu nevydržel. Ale o tom jsem se již zmínil.

Ale přesto každý odsouzenec, i ten nejmalomyslnější, pro něhož byly dny a noci před exekucí tak trudné, snášel bití mužně. Snad ani první noc jsem neslyšel žádného zanaříkat, snad ani toho nejkrutěji ztlučeného. Lid vůbec umí snášet bolest. Hodně jsem se na ni vyptával. Rád bych se byl dověděl, jak je velká a k čemu ji lze přirovnat. Věru nevím, proč jsem po tom dychtil, pamatuji se pouze, že ne z plané zvědavosti. Opakuji, byl jsem pobouřen a otřesen. Ale z nikoho jsem nemohl vypáčit odpověď, která by mě uspokojila.

Pálí to jako oheň, bylo vše, co jsem se mohl dovědět a jedinstevná odpověď od každého. Pálí to a dost. Právě v tu první 'dobu jsem se sblížil s M-ckým a vyptával se i jeho.

„Hodně to bolí,“ odpověděl mi, „a pálí jako oheň, jako by vám opékali hřbet nad nejprudším ohněm.“ Zkrátka všichni tvrdili totéž. Nicméně, jak si vzpomínám, již tehdy jsem udělal jeden divný postřeh. Neručím za jeho správnost, ale shoda výpovědí všech trestanců svědčí v jeho

prospěch. Totiž že nejtěžší ze všech u nás používaných trestů je mrskání důtkami, jestliže zní trest na velmi mnoho ran.

Třeba se vám to zdá nesmyslné a nemožné. Přesto však pěti, sty ba i čtyřmi sty ran lze ubít člověka k smrti; nad pět set ran je smrt bezmála jistá. Tisíc ran důtkami nepřečká ani člověk nejsilnější konstrukce. Kdežto pět set ran holí lze vydržet bez ohrožení života a tisíc ran může snést bez ohrožení i člověk nepřilíš statný. Ani dva tisíce ran holí nemohou ubít člověka středně silného a dobré konstrukce. Trestanci vesměs tvrdili, že důtky jsou horší než hole.

„Líp přilehnou a víc bolí.“ Je přirozené, že mrskání je trýznivější. Víc dráždí, víc působí na nervy, nadmíru, neúnosně je rozrušuje a rozněcuje. Nevím jak dnes, ale v nedávné minulosti se vyskytovali džentlmeni, jimž možnost seřezat svou oběť působila rozkoš, připomínající markýze de Sade a markýzu de Brinvilliers. Myslím, že v tom pocitu je něco, co těm džentlmenům sladce a zároveň bolně svírá srdce. Jsou na světě lidé lační krve jako tygři. Kdo jednou okusil této moci a plné možnosti ponížít nejhlubším ponížením druhou bytost, stvořenou k obrazu božímu, ten již nějak nechtě ztrácí vládu nad svými city. Tyranství je zvyk; má však dar vývoje a nakonec se vyvíjí v nemoc. Trvám na tom, že zvyk dokáže otupit a obrátit ve zvíře i nejlepšího člověka. Krev a moc opijí. Člověk pozvolna hrubne a mravně upadá, rozum i cit začínají vnímat největší abnormality a posléze si v nich libovat. Člověk a občan hyne v tyranovi navždy a návrat k lidské důstojnosti, k pokání a obrodě se mu stává téměř nemožným. Nadto jeho příklad, možnost takové svévole působí nakažlivě na celou společnost, moc je svůdná. Společnost, která tomuto jevu přihlíží lhostejně, je již sama ve své podstatě nakažená. Slovem, právo tělesného trestu, dané jednomu nad druhým, je jedním z vředů společnosti, jedním z nejmocnějších nástrojů, jimiž lze zničit každý zárodek, každý pokus o dosažení občanských práv, a jistou příčinou nevyhnutelného a neodvratného společenského rozkladu.

Kata se společnost štítí, nikoli však kata-džentlmena. Teprve nedávno se začal hlásat názor opačný. Avšak ještě jen v knihách, abstraktně. Ani všichni ti, kdo jej hlásají, v sobě nedokázali zcela potlačit despotické choutky. Každý továrník, každý podnikatel musí pociťovat dráždivou slast, že jeho dělník někdy cele, s veškerou svou rodinou, závisí jen a jen na něm. Jistě je tomu tak, potomci se tak snadno neodtrhnou od toho, co v nich tkví dědičně; člověk se tak snadno nevzdá toho, co mu vešlo do krve, co do sebe vsál takřikajíc s mateřským mlékem. Takové náhlé převraty se nedějí. Uvědomit si vinu a dědičný hřích je málo, velmi málo, je třeba mu nadobro odvyknout. A to nejde tak rychle.

Padla zmínka o katovi. Zárodek katovských vlastností najdeme snad u každého současného člověka. Avšak bestiální vlohy se nevyvíjejí u každého stejně. Jestliže se u někoho vyvinou tak, že zatlačí všechny ostatní, bude z něho arci hrozný netvor. Kati bývají dvojí, dobrovolní a nedobrovolní, z povinnosti. Dobrovolný kat stojí arci po všech stránkách níže než kat nedobrovolný, kterého si lid přesto tak oškliví, jehož se hrozí, štítí, bezděčně, až mysticky děsí. Kde se bere tato hrůza před jedním katem a taková lhostejnost, div ne přízeň, k druhému? Vídal jsem příklady nejvyš podivné, znal jsem několik lidí docela hodných, čestných, dokonce všeobecně vážených, a přece nemohli strpět, aby vyplácený při bití nekřičel, neprosil a neškemralo slitování. Vyplácený musí křičet a prosit o slitování, tak je to zvykem, tak se to patří a sluší. Když jednou oběť nechtěla křičet, tu se trestající, jehož jsem znal a mohl jinak pokládat za docela hodného člověka, cítil až osobně potupen. Původně chtěl provinilce potrestat lehce, když však neslyšel obvyklé "Vaše Blahorodí, dobrodinče milostivý, slitujte se, ať se za vás můžu věčně modlit", rozvzteklil se a dal mu vysázet padesát navíc, aby z něho vytloukl pláč a prosby - a vytloukl je.

„To nejde, vašnosti, to je opovážlivost,“ odpověděl mi zcela vážně. Kdežto o skutečném katu, nedobrovolném, katu z povinnosti, všichni víme, že je to trestanec, který byl odsouzen k deportaci,

ale pak ponechán u věznice v katovské hodnosti; že šel nejprve do učení k jinému katovi a po vyučení tu zůstane doživotně, že bydlí zvlášť, v oddělené místnosti, má dokonce své hospodářství, ale je skoro stále pod dozorem. Živý člověk arci není stroj; kat sice bije lidi z povinnosti, ale někdy se také dostane do ráže, jenže i když řeže s chutí, snad nikdy necítí ke své oběti osobní zášť. Hlavně se chce vytáhnout před vlastními druhy i před obecněstvem, dokázat, že má jistou ránu a vyzná se ve svém řemesle. Přičiňuje se z lásky ke svému umění. Mimoto dobře ví, že je všemi zavržený, že ho všude provází a vítá pověrečná hrůza, a nemůžeme se zaručit, že tohle na něj nemá vliv a nestupňuje jeho zuřivost i bestiální sklony. I děti vědí, že "se zřekl otce a matky". Ale kupodivu, všichni kati, co jsem jich jen znal, byli inteligentní, vtipní, chytří, neobyčejně domýšliví, až pyšní.

Nevím, zda svou pýchou čelí obecnému pohrdání, zdaje vypěstována vědomím že své oběti nahánějí strach, a pocitem nadvlády nad ní.

Možná že jejich nafoukanost lze do jisté míry přičíst i slavnostnímu teatrálnímu ovzduší, v němž vystupují před obecněstvem. Vzpomínám si, že jsem se jednu dobu dosti často stýkal s jistým katem a zblízka ho pozoroval. Byl to chlapík střední postavy, svalnatý, hubený, kolem čtyřicítky, s dosti příjemným a inteligentním obličejem a kudrnatou hlavou.

Choval se jako džentlmen, vážně a klidně, odpovídal vždy stručně, rozšafně, dokonce vlídně, ale nějak blahosklonně, jako by se přede mnou něčím honosil. Strážní důstojníci s ním přede mnou často rozmlouvali a musím přiznat, že s jistou úctou. Byl si toho vědom a před každým nadřazeným schválně svou zdvořilost, suchost a sebeúctu dvojnásob zdůrazňoval. Čím vlídněji s ním mluvil nadřazený, tím nepoddajnější se zdál kat, a třebaže v nejmenším nepřekročil meze dokonalé zdvořilosti, nepochybuji, že se v tu chvíli cítil nezměrně povýšen nad představeným, s nímž mluvil. Měl to zrovna napsáno na čele. Občas za velmi horkých dnů ho posílávali pod dozorem strážce do města, aby dlouhou tenkou tyčí pobíjel psy. V tom městečku byla strašná spousta psů, kteří nikomu nepatřili a neobyčejně rychle se množili.

V době veder začínali být nebezpeční, a proto na ně z úředního rozhodnutí posílali kata. Ale ani tato ponižující funkce zřejmě pranic nekrušila jeho pýchu. Museli byste vidět, jak důstojně si vykračoval v doprovodu uondaného strážníka po městských ulicích, jak pouhý jeho zjev děsil ženské a děti, jak klidně, ba zvysoka se díval na každého, koho potkal.

Ostatně katům se vede dobře, mají peníze, výborné jídlo, kořalku. Peníze jim plynou z úplatků. Civilní obžalovaný, kterého podle rozsudku čeká tělesný trest, dá katovi aspoň maličko, i kdyby měl dát z posledního. Ale na bohatých odsouzenecích vymáhá kat peníze sám a sumu stanoví podle jejich zámožnosti, tak třicet rublů a někdy i víc. S opravdovým boháčem hodně smlouvá. Příliš lehce arci kat potrestat nemůže, za to odpovídá vlastním hřbetem. Ale za určitý úplatek své oběti slíbí, že ji neztluče příliš krutě. Odsouzenec na jeho nabídku skoro vždy přistoupí, jinak řeže kat opravdu barbarsky, vždyť je to zplna v jeho moci. Někdy dokonce uloží značný poplatek i odsouzenecovi moc a moc chudému.

To za ním pak chodí celé příbuzenstvo, smlouvá s ním, klaní se mu, ale běda, když katovi nevyhoví. V těchto případech mu nesmírně pomáhá pověrečný strach, který lidem nahání.

Jaké nesmysly se o katech vyprávějí! Nicméně mě ujišťovali sami trestanci, že kat může zabít jedinou ranou. Ale kdopak to kdy zkusil! Ačkoli je to možné. Vyprávěli o tom příliš přesvědčivě. Kat sám se mi zaručoval, že to udělat může.

Říkali mi také, že může provinilce uhodit po hřbetě ze vsí síly, ale přece mu nenaskočí sebemenší šrám, ani neucítí sebemenší bolest. O těchto tricích a fíntách ostatně již každý častokrát slýchal. I když kat přijme úplatek, aby moc nebil, první ránu zasadí pádně a ze všech sil. Tak to mají zavedeno.

Další rány zmírňuje, zejména, když dostal zapláceno. Ale zapláceno nezapláceno, první rána je jeho. Opravdu nevím, proč to tak dělají. Zda proto, aby svou oběť rázem připravili na další rány, počítajíce s tím, že po první, hodně kruté ráně nebudou další lehké tak bolet, či se prostě chtějí vytáhnout, nahnat jí strachu a rázem ji omráčit, aby si uvědomila, s kým má tu čest, zkrátka a dobře se chtějí ukázat. Tak či onak je kat před exekucí ve vzrušené náladě, vědom si své moci, cítí se pánem; v tu chvíli je hercem, všechno kolem se mu obdivuje a děsí se ho, a je tedy přirozené, že obvyklá osudná slova „Drž se, zpražím tě!“ nekřičí na svou oběť zcela bez požitku. Těžko si umíme představit, do jaké míry lze lidskou povahu znetvořit. .

Za svého pobytu v nemocnici jsem se něco naposlouchal takových trestaneckých vyprávění. To ležení byla taková nuda, jeden den jako druhý.

*

Opravdu, musela to být děsná nuda, Fjodore Michaljoviči. Doufám že se u tohoto výběru bude v roce 2005 nudit více čtenářů. Absolvent carské kadetky, spisovatel, odsouzený k smrti, vězeň, světově proslulý autor kterého uznal i Vladimír Iljič se nakonec propracoval do výběru Spankoboye. Buďte vítán!

Závěrečnou poznámku si nemohl odpustit autor výběru Milan Spank.

✱